

СИСТЕМА ПОЛІТИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Політичні знання і культура наразі необхідні кожній людині, це не залежить від її професійної діяльності, статі чи віку, оскільки, живучи серед людей, вона так чи інакше має взаємодіяти з ними та з державою, в якій вона проживає. Якщо людина не володіє цими знаннями, вона ризикує стати пішаком у чужій політичній грі, ризикує перетворитися на ляльку, якою будуть маніпулювати більш активні політичні діячі. При цьому всьому, можливість такого перебігу подій у нашому суспільстві досить висока, оскільки всі політичні процеси у нашому суспільстві є нові та незвичні. Виведення рівня політичної свідомості громадян на новий рівень є чи не найголовнішим ключем до розв'язку найгостріших проблем окремих частин суспільства, так і самої держави в цілому, яка прагне стати демократичною, соціальною та правовою. Роблячи висновки з цієї тези, можна заявити, що сьогодні перед сучасною державою, в якій панує демократія, стоять складні, але тим не менш важливі завдання щодо покращення просвітницької діяльності серед суспільства. Необхідність в цьому постає перед усім суспільством, оскільки це охороняє його від тиранії й деспотизму, від антигуманних і економічно неефективних форм державної та громадської організації. Саме через це суспільство потребує формування політичної культури як мистецтва цивілізованого проживання людей у державі, це є важливою умовою добробуту цього самого суспільства. Без політичної культури населення не може утвердитись і ефективно функціонувати демократичний лад. Перетворення людини на головне джерело влади, вершителя долі міжнародної політики та своєї країни - те, що собою передбачає демократія. Хоч і в умовах демократичної держави далеко не кожна індивідуальна особистість має безпосередній вплив на прийнятті політичні рішення, саме від свідомого вибору та політичної активності більшої частини громадян залежить задоволення у державній політиці різних прошарків, меншин суспільства, відповідальність та компетентність керівної еліти.

Стан політичної освіти, культури та обізнаності не являє собою запозичення досягнень більш розвинених суспільства, як вважають деякі люди. Це продукт власного досвіду суспільства в цілому, який накопичується та постійно передається з покоління до покоління. Якщо минуле покоління не мало чітких демократичних традицій, не складно передбачити, що наступне покоління попри всі намагання різних інституцій запровадити інші цінності, буде зберігати риси саме попереднього покоління, ніж запозичені риси більш розвинених держав, якими прогресивними б вони не були. Здатність громадян до прийняття раціональних рішень, участі в політиці не формується стихійно, а набувається в ході систематичного набуття ними відповідних знань і досвіду. Сьогодні у всіх індустріально розвинених демократичних країнах існують спеціальні інститути політичної освіти, що допомагають розв'язувати ці завдання. Діяльність таких установ не можуть замінити засоби масової політичної комунікації — телебачення, радіо, газети, що дають звичайно лише поверхову картину подій і передбачають уміння громадян самостійно, критично аналізувати одержувану інформацію.

Практичне здійснення освіти політичної діяльності в сучасному світі виходить за межі етнічних кордонів. Так, Європейські країни направляють зусилля в сфері політичної освіти для формування у своїх громадян почуття західноєвропейської общини, відношення до загальної батьківщини — Західної Європи, до нового міждержавного об'єднання. Цими діями зміцнюється суб'єктивна, індивідуально-мотиваційна основа західноєвропейської інтеграції. Цей досвід ми можемо використати як одну з цінностей і перспектив для розвитку нашого суспільства, тому завданням дослідників є його вивчення та поширення серед народних мас. Демократична політична освіта базується на визнанні основних гуманістичних цінностей, таких як: волі, гідності окремої людини, її природних необхідних для нормального життя та функціонування прав. Вона допомагає людині зробити правильну оцінку відповідного суспільного ладу щоб повною мірою усвідомити свої місце і роль у державі, ознайомитись зі своїми правами та обов'язками. Головною її метою є навчити людину адекватно знаходитися і розвиватися в складному та суперечливому сучасному

суспільстві, вміти представляти та захищати свої інтереси, в той самий час поважаючи інтереси й права інших людей, навчитися колективному вирішенню загальних проблем. Також вона здійснює формування у населення поваги до демократичного порядку й робить все можливе для забезпечення його державними та суспільними інститутами, оскільки без визначеного політичного порядку воля людини не може здійснюватись цілком.

Поступове ознайомлення громадян з основними положеннями політичних наук й демократичної культури, безперечно, є однією з найважливіших умов успіху реформ у політичній і суспільній сфері України. Адже, любі соціальні зміни починаються з свідомості людини, свідомості суспільства. Саме молодь та студентство виступає не тільки об'єктом, але й провідним суб'єктом політичної освітньої діяльності. Майже самим необхідним у цій ситуації є політичні знання і навички, котрі були надані молоді, характерними для якого є радикалізм у діях та судженнях, підвищена сприйнятливість до різного роду утопічних ідеологій та демагогічних закликів. Саме так можна пояснити чому дослідження на цю тематику досить актуальні. Потрібно наголосити на тому, що такі дослідження мають на меті зробити внесок у розв'язок ряду методологічних проблем. Зважаючи на все це увагу слід звернути і на досить відчутні розбіжності серед вітчизняних і зарубіжних дослідників, оскільки тлумачення таких термінів, як: "політична освіта", "громадянська освіта", "політична соціалізація", не мають чіткого та узгодженого визначення. Окрім цих понять, свого уточнення вимагає завдання та зміст процесу політичної освіти. Необхідні також зусилля пов'язані з обґрунтуванням завдання та напрямку її оптимальний стан. Проаналізувавши праці сучасних науковців, котрі чітко вказують, що цей аспект проблеми просить детального вивчення та поглиблення висновків про напрями, шляхи збільшення впливу політичної обізнаності молоді на її орієнтації в ідеологічному плані, на життєві позиції та на участь у політичному житті суспільства чи країни в цілому. Поширення демократичних політичних ідей збільшує собою відчуття громадянського обов'язку у всіх верств населення, відповідальності перед державою та суспільством, зводить майже до нуля вплив політичного радикалізму й екстремізму. Зрозумівши це завдання, воно більше не зможе викликати заперечень. Аналіз проведених вітчизняними науковцями досліджень вказує на те, що сьогодні суспільством не встановлені чіткі уявлення про основні риси менталітету, який відповідає вказаним формам влаштування економічної та політичної сфери.

Література

1. Гнасевич Н. В. *Українська національна ідея: генеза та сучасний зміст* / Н. В. Гнасевич // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: моногр.* /авт. колектив: О. М. Рудакевич – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 256с.
2. Гончарук, Т. В. *Філософія сучасного українця у форматі інноваційного суспільства* / Т. В. Гончарук // *Наукові записки. Сер. Філософія.* – Острог : Національний університет «Острозька академія», 2011. – Вип. 9.
3. Гурик, М. І *Декомунізація як шлях побудови україноцентристської моделі історичної пам'яті* / М. І. Гурик // *Актуальні проблеми філософії та соціології.* – 2016. – Вип. 11. – С. 26-29.
4. Жадан І. В. *Психолого-педагогічні проблеми політичної освіти молоді* / І. В. Жадан // *Наукові записки НаУКМА.* — Т. 18.— *Політичні науки.* — К.: Тандем, 2010. — С 91—95.
5. Жадан І., Кисельов С., Кисельова О., Рябов С. *Політична культура і проблеми громадянської освіти в Україні. Методичний посібник* / Жадан І. — К.: Тандем, 2004. — 80 с.
6. Рудакевич О. М. *Публічна політика в контексті українських реалій* / О. М. Рудакевич // *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України.* – 2016. – Вип. 3–4 (83–84) – С. 255–266.
7. Томахів В.Я. *Політологія. Навчальний посібник, 2-ге вид., доп* / В.Я. Томахів. — Тернопіль: ТНЕУ, 2017. — 183 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2364502/>